



IJSSPEKTAKEL OP HET ALLERHOOGSTE NIVEAU

MUSICAL DE TOCHT

In het speciaal gebouwde Friso Theater in Leeuwarden is sinds oktober de musical ‘De Tocht’ te zien. Door een bewegende ijsvloer van 2.500 m², meteorologische theateffecten en fantastische impressionistische Hollandse decors op de gigantische LED-walls wanen bezoekers zich daadwerkelijk toeschouwer bij de Elfstedentocht. Het realiseren van deze theatrale ‘Tocht der tochten’ had heel wat voeten in aarde, zo blijkt in gesprek met production designer Luc Peumans (PWL-Painting With Light).

Fotografie: Joris van Bennekom

De plannen voor De Tocht bestonden al even. Het grootste schaatsevenement ter wereld moest naar het theater worden gebracht, zoveel was vijf jaar geleden al duidelijk, maar hoe dat dan moest gaan gebeuren? Het onmogelijke moest mogelijk worden gemaakt en één ding stond daarbij voor producent Hans Staal als een paal boven water: tijdens de voorstellingen moest er in ieder geval écht geschaatst gaan worden. Op écht ijs.

DRAAIENDE IJSBAAN

Dat brengt nogal wat uitdagingen met zich mee. Op een normaal toneel is een schaatser in enkele

slagen uit beeld verdwenen, aangezien de gemiddelde toneelopening nu eenmaal niet groter is. Daarom werd iets nieuws bedacht: in een nieuw te bouwen theater werd (na zeer grondig onderzoek en héél veel testwerk) een draaiende ijsvloer gecreëerd, waarop de schaatsende acteurs dus eindeloos in beeld kunnen blijven schaatsen. Heel eenvoudig gezegd werd in het nieuwe Friso Theater een ronde gracht aangelegd, die door middel van een flink aantal wielen ronddraait. Bovenop die gracht ligt tijdens de voorstellingen een bak kunstijs met een gewicht van zo’n tweehonderd ton, wat dus resulteert in een ronddraaiende ijsbaan.

FRISO THEATER

Om de voorstellingen van De Tocht te kunnen opvoeren op de gewenste manier werd in Leeuwarden dus het Friso Theater (genoemd naar de Friso Bouwgroep) gebouwd. Dat theater is 110 meter lang, 50 meter breed en 20 meter hoog en biedt ruimte voor een kleine 1500 toeschouwers. Twee van de initiatiefnemers (naast Johan van der Kooi) van De Tocht zijn Madelène van Beuzekom (artistiek directeur) en Foppe van der Veen (directeur marketing), die de creatieve uitwerking bewaakten. De voorstelling is geproduceerd door De Tocht BV, onder zakelijke leiding van Hans Staal, naast talloze andere producties onder andere bekend van Ice Age on Tour, de met de mondiale TPI Award bekroonde productie Spirit en andere Holiday on Ice-producties.

PRODUCTION DESIGN

Hans Staal werkte bij die producties veel met Luc Peumans (PWL-Painting With Light), die ook nu benaderd werd. “Dat was echt nog in de brainstormfase en in eerste instantie voor het licht- en decorontwerp”, vertelt Peumans nu als we hem spreken op de burelen van PWL in Genk (België). In het lange traject dat volgde (er was o.a. twee keer uitstel door de pandemie) werd Peumans uiteindelijk de ‘Production Designer’ en werd hij met een team vanuit zijn bedrijf ook ver-



Smeltend ijs is onderdeel van het plan

Producent Hans Staal legde eerder al uit dat de ijsvloer uiteraard alleen kan ronddraaien als hij niet vast zit aan allerlei kabels. Ook de kabels die nodig zijn voor het koelen van het ijs moeten tijdens het draaien zijn losgekoppeld. Mogelijk probleem was dan wel dat het ijs tijdens de voorstelling smelt. Daarom wordt de vloer extra dik gemaakt. Aan het begin van elke voorstelling heeft het ijs een dikte van tien centimeter. Na de show is dat nog maar de helft...maar wel nog altijd meer dan genoeg om de schaatsende acteurs hun werk te laten doen.

antwoordelijk voor het licht-, decor- en video-ontwerp en de contentcreatie. “Op de acteurs na gaat het dan eigenlijk over alles wat je visueel krijgt voorgeschoteld tijdens de voorstellingen”, legt hij uit.



STIJL

Luc Peumans maakte zelf het lichtontwerp waarbij Niels Huybrechts werd aangesteld als Associate Light Designer en Jo Segers deed het decorontwerp en werkte hiervoor nauw samen met Menno Broere voor de creatie van de videocontent. Met die mensen – en de rest van het productieteam – werd in het begin stevig nagedacht over hoe een verhaal als dat van De Tocht op passende wijze in beeld gebracht kon gaan worden. Ook de stijlkeuze was daarbij uiteraard van wezenlijk belang. Er is qua content uiteindelijk gekozen voor een schilderachtige, impressionistische stijl. In die stijl zijn de landschappen en dorpsgezichten te zien op de gigantische LED-wand, die uit vier delen bestaat en in totaal ruim negentig meter breed en acht meter hoog is. “De content is heel realistisch”, legt Peumans uit. “Er zijn bijvoorbeeld heel veel Friese huisjes en andere herkenbare gebouwen volledige in 3D gemodelleerd. Mensen uit Friesland reageren in de zaal ook echt als ze bijvoorbeeld gebouwen uit hun omgeving herkennen. In combinatie ➤



met de mooie vergezichten en winterse taferelen die te zien zijn, zorgt het voor de perfecte sfeer. Een Anton Pieck-stijl, eigenlijk.”

TIJDLIJN

De moeilijkheid met het maken van de content voor het virtuele decor was dat het allemaal ook exact moest kloppen met de bewegingen van de schaatsers op de draaiende ijsbaan. Het perspectief moet voortdurend juist zijn. Peumans: “Als er dan beelden zijn waarbij de schaatsers onder een brug door schaatsten en zo naar een volgend landschap gaan, dan moeten alle snelheden op elkaar afgestemd zijn. Daar is heel veel

uitzoekwerk en experimenteren aan voorafgegaan, bijvoorbeeld op een kunst-ijsbaan in Utrecht.” Het was derhalve zaak om de content op voorhand echt al goed klaar te hebben: “Als je eenmaal in het theater zit, met zoveel content....dat wordt qua rendertijd echt heel tijdrovend. Daarom hebben we de regisseur ook op voorhand gevraagd een soort geluidsband te maken met de muziek en de dialogen. Op die manier hadden we een volledige tijdlijn die we als leidraad konden gebruiken en aan de hand waarvan we toen moodboards zijn gaan maken. We hebben een maquette laten maken van het hele theater, inclusief de draaischijf. Samen met o.a. choreograaf

De bijdrage van Faber Audiovisuals

Faber Audiovisuals, toonaangevend leverancier van evenementenoplossingen, maakt indruk met hun geavanceerde videotechnologie voor de musical De Tocht.

700m² LED videoschermen

Voor de De Tocht leverde Faber Audiovisuals een 328m² gebogen achtergrond LED-scherm van ROE Vanish V8 Touring modules en een 363m² gebogen LED-scherm incl. bewegende kolommen, voorzien van ROE CB3 panelen.

Faber Remote Monitoring Platform

Nieuw en bijzonder in deze opzet is het gebruik van Faber Remote Monitoring Platform (FRMP). Dit geavanceerde, in eigen huis ontwikkelde softwareplatform, waarborgt de bedrijfszekerheid van de video-setup en biedt proactieve signalering van systeemstatus. Via pushberichten kunnen veranderingen in de status 24/7 worden gesignaleerd en opgevolgd worden. Hierdoor kunnen potentiële problemen snel worden geïdentificeerd en opgelost. Daarnaast zijn alle LED-schermen redundant aangesloten voor een maximale bedrijfszekerheid.

Video mediaservers

Drie Disguise GX2-C-servers maken de aansturing van deze musical-productie mogelijk. Het programmeren van de show was in deskundige handen van Toon Raskin van PWL. Het team van Luc Peumans verzorgde ook de integratie van de Notch en de bediening hiervan, wat tezamen zorgt voor een ongeëvenaarde visuele beleving. Deze technologie stelt Faber in staat om samen met PWL niet alleen indrukwekkende videobeelden te leveren, maar daarnaast ook een naadloze interactie tussen diverse (LED)elementen te realiseren.

Creating Impressive Audiovisual Experiences

De rol van Faber Audiovisuals in deze musical benadrukt niet alleen het vermogen om geavanceerde video-oplossingen te bieden, maar ook de toewijding aan betrouwbaarheid, prestaties en naadloze integratie van geavanceerde technologie. In een wereld waar audiovisuele innovatie de norm is, blijft Faber Audiovisuals een pionier met consistente creativiteit en een grensverleggende benadering van evenemententechnologie.

Marc Forno hebben we daarmee enkele dagen gewerkt om al die settings goed te krijgen. Iedereen kreeg op die manier een goed visueel beeld van hoe het stuk uiteindelijk zou worden. Dat is heel waardevol gebleken. Eerst is zo de stijl bepaald, daarna zijn we de content gaan maken. Daar zijn we ongeveer een jaar mee bezig geweest.”

LICHT

Naast de content was PWL ook verantwoordelijk voor het lichtontwerp, waarbij het volgens Peumans uiteraard een voordeel is dat zijn bedrijf beide disciplines onder zijn hoede had. “Als production designer is het heel fijn dat je al die

facetten in eigen huis hebt, omdat het zo belangrijk is dat al die dingen heel goed met elkaar matchen. Het lichtontwerp is heel sterk geëvolueerd en is zo bedacht dat het licht de sfeer van de videobeelden versterkt. In eerste instantie wilden we dat doen door projectie op het ijs, maar dat bleek budgettair niet haalbaar. Nu is het licht gebruikt om de textuur op het ijs door te trekken, waarbij het wel een uitdaging was dat we te maken hebben met een witte ijsvloer. Het licht versterkt de emoties en de sfeer, maar wordt ook mooi gebruikt om de focus te leggen op waar de actie plaatsvindt. Het ondersteunt het verhaal, wat toch één van de belangrijkste eigenschappen blijft van een lichtontwerp. Ook het Follow-Me volgspotsysteem bleek daarbij echt een uitkomst. Al met al is het met een kleine vierhonderd lampen (zie kadertekst voor specificaties, red.) een behoorlijk grote set geworden." Het geheel werd gestuurd op een GrandMA3 platform, geprogrammeerd door PWL's Stijn Vanholzaets achter de main console en Arno Hendrickx en Matthijs van Hulsentop afwisselend voor de keylight en follow-me console.

VOORBEREIDING

De Tocht is een grote productie en dus gingen Peumans en consorten op zoek naar passende partners. Faber Audiovisuals werd uiteindelijk de ver-

Lichtset

- 24 x AF-5X Effect Fan
- 8 x G-300 Fogger
- 6 x Glaciator X-Stream
- 2 x MDG The One Touring
- 48 x CLF Odin
- 40 X CLF Serius / Robe Tetra
- 29 x CLF Yara
- 1 x Follow Me Camera met 2 manual consoles
- 1 x Follow Me Track-IT systeem
- 120 x Robe Esprite
- 13 x Robe Robin iForte
- 83 x Robe Robin LEDBeam 350
- 16 x Robe Robin T2 Profile

antwoordelijke partij voor de LED-walls en bijbehorende videotechniek, terwijl Rentall de leverancier werd van licht, geluid en aanverwante zaken. "Allebei partijen met voldoende materiaal, maar zeker ook de kennis om aan een productie als deze te kunnen bijdragen", vertelt Peumans. "Het moest gewoon allemaal kloppen, ook omdat de voorbereidings-tijd op locatie betrekkelijk kort was en we met het bouwen van de draaischijf ook iets gingen doen wat nog niet eerder gedaan was. We hebben er hard voor gestreden om zo tijdig mogelijk in het theater aan de slag te kunnen. Begin augustus zijn we begonnen met installeren. We hadden 2,5 week voor de

dry-tech en hebben daarna nog 2,5 week gemonteerd. Daarna hadden we nog een kleine twee weken tijdens de try-outs. Dat is niet lang voor zo'n productie, maar de goede voorbereiding, ook qua content, is goud waard gebleken."

IMPACT

Het heeft er allemaal aan bijgedragen dat er met De Tocht nu een productie op het ijs staat waar Peumans, net als de rest van het team, met recht trots op is. "We hebben technisch gezien echt wel wat grenzen opgezocht, maar het heeft goed uitgepakt. Je ziet mensen genieten, waarbij heel specifieke momenten er qua sfeer en beleving bovenuit springen. Er zit bijvoorbeeld een zonsopkomst boven het Slotermeer in. Visueel erg mooi en op voorhand dachten we al dat het een sfeervol moment zou worden. Maar met de choreografie erbij én de hele opbouw naar dat moment toe, bleek de impact tijdens de voorstelling nog veel groter dan gedacht. Dat is ook maar weer eens een voorbeeld van het feit dat je het echt allemaal samen doet bij zo'n productie. Iedereen gaat binnen zijn eigen discipline voor het allerbeste resultaat. Als dat vervolgens samenkomt en zó blijkt te kloppen, dan zijn dat echt de momenten die je blijven", besluit hij. <

